

STORTINGET

Innst. 389 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 75 L (2024–2025)

Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs)

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes forslag til endringer i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven), slik at loven gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs.

Det følger av arbeidsmiljøloven § 1-2 at den gjelder for «virksomhet som sysselsetter arbeidstaker, med mindre annet er uttrykkelig fastsatt i loven». Arbeidsmiljøloven gjelder i sin alminnelighet på norsk territorium, det vil si ut til territorialgrensen. Videre er det presisert i arbeidsmiljøloven § 1-3 første ledd at den gjelder for «virksomhet i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn, i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen». Arbeidsmiljøloven gjelder ikke for «sjøfart, fangst og fiske, herunder bearbeiding av fangsten ombord i skip, men likevel slik at dykkeoperasjoner og losing er omfattet av loven», jf. § 1-2 andre ledd.

Det er ønskelig å presisere at arbeidsmiljøloven også skal gjelde for fornybar energiproduksjon til havs, på samme måte som for petroleumsvirksomheten.

Det foreslås også en endring i paragrafoverskriften i § 1-3 slik at den samsvarer med innholdet i bestemmelsen om lovens virkeområde til havs.

Arbeidsmiljøloven vil etter lovforslaget gjelde for arbeidstakere som tar del i fornybar energiproduksjon til havs. Lovforslaget er ikke ment å innebære noen endring i grensedragningen mellom arbeidsmiljøloven og maritimt regelverk, og de samme momenter som har utviklet seg for petroleumsvirksomheten for å avgjøre hvor grensen går, vil gjelde for den nye næringen. Det legges til grunn at mer detaljerte regler om grensedragningen vil aktualisere seg etter som fornybar energiproduksjon, og da særlig havvind, utvikler seg som næring i Norge.

Forslaget er fremmet i samråd med Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Det vises til proposisjonens kapittel 2, der bakgrunnen for lovforslaget er detaljert redegjort for.

Når det gjelder gjeldende rett, er dette gjort greie for i proposisjonens kapittel 2.2.

Forslag til endring i arbeidsmiljølovens virkeområdebestemmelse sammen med forslagene til ny forskrift har vært på høring. Det vises til proposisjonens kapittel 3, der lovforslaget og høringsinstansenes syn er detaljert gjort greie for.

Det vises til proposisjonens kapittel 3.3, der departementets vurderinger er redegjort for, herunder:

- Forslaget til bestemmelse om arbeidsmiljølovens virkeområde.
- Særlig om avgrensningen mot det maritime regelverket.

1.2 Økonomiske og administrative konsekvenser

Lovforslaget innebærer en avklaring av at det er arbeidsmiljøloven, og ikke annen verneavgivning, som skal gjelde for arbeidstakere som tar del i fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs. Dette er en fremtidig virksomhet som per i dag ikke har sysselsatte. Lovforslaget vil derfor ikke i seg selv ha økonomiske eller administrative konsekvenser nå.

Da skipsarbeidsloven ble innført i 2013, ble det lagt til grunn at det arbeidsrettslige vernet som gjaldt i medhold av arbeidsmiljøloven og skipsarbeidsloven, ble ansett som harmonisert. Selv om det har skjedd lovendringer i arbeidsmiljøloven som har innebåret en utvikling, legges det til grunn at det ikke er forskjeller av betydning for de økonomiske og administrative konsekvensene knyttet til presiseringen i § 1-3.

Ved at arbeidsmiljøloven gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs, vil også arbeidsmiljølovens hjemler for å kunne gi særregler for virksomheten for denne næringen komme til anvendelse. Ved nærmere regulering av virksomheten i forskrift vil det måtte gjøres selvstendige vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser for slike forslag.

2. Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling av proposisjonen ble det åpnet for skriftlige innspill.

Sakens dokumenter er tilgjengelige på sakssiden på stortinget.no.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Tone E. Berge Hansen, Per Vidar Kjølmoen, Anette Trettebergstuen og Torbjørn Vereide, fra Høyre, Henrik Asheim, Anna Molberg og Aleksander Stokkebø, fra Fremskrittspartiet, Alf Erik Bergstøl Andersen og Dagfinn Henrik Olsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Kirsti Bergstø og lederen Freddy André Øvstegård, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, og fra Rødt, Mimir Kristjánsson, viser til Prop. 75 L (2024–2025) Endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs).

Komiteen merker seg at regjeringen med lovproposisjonen tydeliggjør at arbeidsmiljøloven skal gjelde for fornybar energiproduksjon til havs, slik den også gjelder for petroleumsvirksomheten. Komiteen mer-

ker seg at departementet med lovforslaget ikke har til hensikt å endre grensedragningen mellom arbeidsmiljøloven og maritimt regelverk. Komiteen merker seg departementets understrekning av at de samme momenter som har utviklet seg for petroleumsvirksomheten, for å avgjøre hvor denne grensen går, også vil gjelde for den nye næringen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt, mener det er grunnleggende for norsk arbeidsliv at alle arbeidstakere har en trygg arbeidshverdag. Flertallet er videre enig med Fellesforbundet, som i sitt skriftlige innspill til proposisjonen blant annet skriver:

«Fellesforbundet anser arbeidsmiljøloven som en viktig vernelov for arbeidstakerne og støtter Energidepartementets lovforslag om endringer i arbeidsmiljøloven for å gjøre den gjeldende også for fornybar energiproduksjon til havs.»

Flertallet merker seg videre at partene i arbeidslivet er positive til at arbeidsmiljøloven gjøres gjeldende for fornybar energiproduksjon til havs, og at dette er en enighet som har ligget der siden havenergilova ble innført.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt forventer at det legges til grunn en svært restriktiv praksis på dispensasjoner, slik § 1-3 fjerde ledd åpner for. Disse medlemmer forventer også at regjeringen i utarbeidelsen av forskrifter om arbeidsmiljø i havvindindustrien legger til grunn de samme, hardt opparbeidede kravene til arbeidsmiljø og HMS som i petroleumsindustrien. Disse medlemmer viser til at arbeidsgiversiden i havvindindustrien har uttrykt et skremmende syn på HMS tidligere. Den 5. mars 2024 rykket NHO, Fornybar Norge, Offshore Norge og Norsk Industri ut med en pressemelding som angrep en ny forskrift om arbeidsmiljø og sikkerhet for fornybar energiproduksjon til havs. Organisasjonene peker på at Norge vil få strengere regler enn «sammenlignbare land». Disse medlemmer understreker at det faktum at Norge har hatt strengere HMS-regler enn sammenlignbare land offshore har vært svært viktig for å unngå dødsfall og farlige ulykker. I et intervju med Energiteknikk.net 13. september 2022 advarte lederen i NORWEA, og senere leder i den sammensluttete organisasjonen Fornybar Norge, Åslaug Haga, mot at Norge skulle få «særnorske sikkerhetsløsninger» for offshore havvind. Disse medlemmer vil igjen påpeke at «særnorske sikkerhetsløsninger» har reddet liv. I møte med slike holdninger på arbeidsgiversiden vil disse medlemmer understreke behovet for strenge forskrifter om arbeidsmiljø og HMS. Det pågår stadig en kamp for å få beholde «særnorske sikkerhetsregler»

offshore, sist illustrert i striden om innføringen av EUs helikopterregelverk for offshore. Denne kampen er det viktig for Norge å holde oppe.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt viser til at det over lengre tid har vært et problem at offshorearbeidere på flerbruksfartøy ikke blir omfattet av arbeidsmiljøloven. Selv om slike arbeidere har tariffavtale, har de ikke rett til å velge verneombud. Havtilsynet har heller ikke tilsynsmyndighet på slike fartøy tilsvarende hva Arbeidstilsynet har på land. Disse manglene utgjør en betydelig sikkerhetsrisiko for mange offshorearbeidere. LO-forbundet Styrke har i mange år krevd at også offshorearbeidere på flerbruksfartøy må komme inn under arbeidsmiljøloven. Disse medlemmer mener det er viktig å tette dette hullet i arbeidsmiljøloven.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer som sikrer at arbeidsmiljøloven også skal gjelde for offshorearbeidere på flerbruksfartøy.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet over mange år har arbeidet for at det skal være norske lønns- og arbeidsvilkår på norsk sokkel. Dette medlem viser her til:

- Forslag 2 fra Senterpartiet i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 298 S (2016–2017), jf. Representantforslag 61 S (2016–2017) om å gjøre arbeidsmiljøloven gjeldende for petroleumsrelaterte aktiviteter fra fartøyer på norsk sokkel
- Forslag 2 fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 385 S (2017–2018), jf. Meld. St. 12 (2017–2018) Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten
- Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med Stortingets behandling av Innst. 226 S (2019–2020), jf. Representantforslag 18 S (2019–2020) om å sikre norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel

Dette medlem viser videre til Arbeiderparti-Senterparti-regjeringens Hurdalsplattform, hvor det står:

«[Regjeringen vil] Innføre krav om norske lønns- og arbeidsvilkår i norske farvann og på norsk sokkel, herunder offshoreflåten.»

Dette medlem viser til at regjeringen Støre i Prop. 88 L (2024–2025) bare delvis følger opp dette punktet i Hurdalsplattformen ved å foreslå endringer i

allmenngjøringsloven om at det kan treffes vedtak om allmenngjøring for arbeidstakere på skip i innenriksskipsfart, men at slikt vedtak kun gjelder arbeidstakeres lønnsvilkår.

4. Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringer som sikrer at arbeidsmiljøloven også skal gjelde for offshorearbeidere på flerbruksfartøy.

5. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i arbeidsmiljøloven (lovens anvendelse for fornybar energiproduksjon til havs)

I

I lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. skal § 1-3 lyde:

§ 1-3 *Virksomhet til havs*

(1) Loven gjelder for virksomhet i forbindelse med undersøkelse etter og utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn, i indre norske farvann, norsk sjøterritorium og den norske del av kontinentalsokkelen.

(2) *Loven gjelder for virksomhet i forbindelse med fornybar energiproduksjon og omforming og overføring av elektrisk energi til havs.*

(3) Loven gjelder for virksomhet som nevnt i første og annet ledd i området utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom dette følger av særskilt avtale med fremmed stat eller av folkeretten for øvrig.

(4) Departementet kan gi forskrift om at virksomhet som nevnt i første til tredje ledd skal unntas helt eller delvis fra loven. Departementet kan også gi forskrift om at loven helt eller delvis skal gjelde for virksomhet som nevnt i første ledd i områder utenfor den norske del av kontinentalsokkelen dersom det foretas undersøkelser eller utnyttelse av naturforekomster på havbunnen eller i dens undergrunn fra en innretning registrert i norsk skipsregister, eller det gjennomføres bemannede undervannsoperasjoner fra en innretning eller et fartøy re-

gistrert i norsk skipsregister. Departementet kan *også gi* forskrift *om* at loven skal gjelde ved forflytning av innretning eller fartøy som nevnt.

(5) I forskrift etter denne *paragrafen* kan det også fastsettes særregler.

II

Loven gjelder fra 1. januar 2026.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 20. mai 2025

Freddy André Øvstegård

leder

Aleksander Stokkebo

ordfører